

645
1958/2

საქართველო
სახელმწიფო ცირკი

საბჭოთა ჯგერა

№ 4 აპრილი 1958 სს

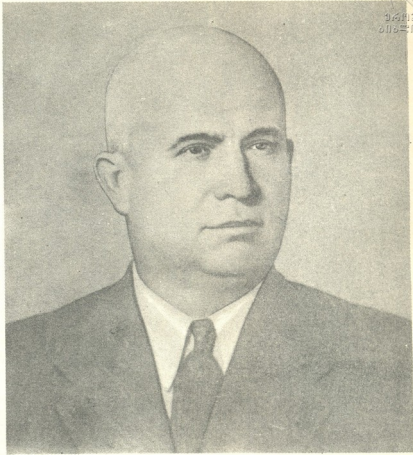
„გაზაფხული“ — ფოტოგრაფი გ. ვახტანგაძისა.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე კლიმენტ ვერხვისძე ვიროშლოვი.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ნიკიტა სერგისძე ხრუშჩოვი.

ხალხის ნებან-სურბილის გამომხატველი

ამ ცოტა ხნის წინათ ჩვენი სამშობლოს დედაქალაქ მოსკოვში მუშაობა დაამთავრა სსრ კავშირის მეხუთე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს პირველმა სესიამ, რომელმაც განიხილა უმნიშვნელოვანესი საკითხები და მიიღო ქვემოთაღნიშნული ღირსშესანიშნავი კანონები და დადგენილებანი. საკოლმერნო წყობილების შემდგომი განვითარებისა და მანქანა-ტრაქტორთა სადგურების რეორგანიზაციის შესახებ მოხსენებაში, რომელიც სესიაზე ვააკეთა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ანხ. ნ. ს. ხრუშჩოვმა, განსაზღვრულია თანამედროვე ვითარებაში საბჭოთა სახელმწიფოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკის უმნიშვნელოვანესი ამოცანები, ჩვენი ქვეყანაში კომუნისტური მშენებლობის, მსოფლიოში მშვიდობის განმტკიცების ამოცანები.

ამ საკითხზე სესიის მიერ ერთსულოვნად მიღებული კანონი მხურვალები მოიწონეს ჩვენი დიადი სოციალისტური ქვეყნის მშრომელებმა.

დეპუტატებმა უდიდესი ერთსულოვნება გამოიჩინეს სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის არჩევისას. აღფრთოვანებით აირჩიეს პრეზიდიუმის თავმჯდომარედ კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს უძველესი და გამორჩენილი მოღვაწე ანხ. კ. ე. ვიროშლოვი.

აღფრთოვანებითა და ღრმა კმაყოფილებით შეხვდნენ ჩვენი ქვეყნის მშრომელები უმაღლესი საბჭოს დადგენილებას სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს შექმნის შესახებ.

ხე, მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის, კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს გამორჩენილი მოღვაწის ანხ. ნ. ს. ხრუშჩოვის მეთაურობით.

მთელ მსოფლიოში უაღრესად ფართო გამოხმაურება და მხურვალები მოწონება პპოვა უმაღლესი საბჭოს უაღრესად პუმანურმა დადგენილებამ საბჭოთა კავშირის მიერ ატომური და წყალბადის იარაღის გამოცდის ცალმხრივი შეწყვეტის შესახებ. ასევე ღრმა მოწონებით შეხვდნენ მილიონობით უბრალო ადამიანი სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მიმართულებს ამერიკის შეერთებული შტატების კონგრესისადმი, დიდი ბრიტანეთის პარლამენტისადმი, მსოფლიოს ყველა ქვეყნის პარლამენტებისადმი ატომგულის იარაღის გამოცდის შეწყვეტის საკითხზე და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მიმართვის გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ბუნდესტაგისადმი. ამ მიმართებში მთელი სისრულით აისახა საბჭოთა ხალხის მტკიცე მისწრაფება მშვიდობისადმი, ხალხთა უშიშროების განმტკიცებისადმი.

სესიის მიერ მიღებულ დოკუმენტებს, რომლებიც გამოხატულია მთელი საბჭოთა ხალხის ნება-სურვილი, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს კომუნისტური მშენებლობის ამოცანების წარმატებით გადაჭრისათვის. კომუნისტური პარტიისა და მისი ლენინური ცენტრალური კომიტეტის გარშემო მჭიდროდ დარაზმული ჩვენი ქვეყნის მშრომელები მთელ თავიანთ ძალებს მოახმარებენ სესიის გადაწყვეტილებათა განხორციელებას, რითაც დააჩქარებენ ჩვენი ქვეყნის ძლევაში ღწინსვლას კომუნისზისაკენ.

ღენის გახროვა

გაიო ბაკრაძე*

მ. ბ. გ. ნ. ე. ბ.

მხატვარი ი. მეზერნიცკი.

ეს იყო 1902 წლის გაზაფხულზე. მაშინ მე უნდა ვიქნებოდი. ერთ მშვენიერ დღეს გადავწყვიტე მომეხსენებინა მეგობრები, რომლებიც აკადემიურ ქალაქ ნაშატელში ცხოვრობდნენ.

სადგურზე ამანაგი მიმაცილებდა, ინგლისელი სტუდენტი. მატარებლის გასვლის ოცი წუთით-ა უკლებდა. ამანაგი ვაგონში შემეყვანა. დაესხედით და გაეცანებულ ლაგობას მოეცემა. ინგლისელი რუსულად სრულიად არ ლაპარაკობდა და ფრანგულიც უსტად იცოდა. ამიტომ ლაპარაკი ძალაუფლებურად ინგლისურად მიხდებოდა.

შუბე კარი გაიღო და ვაგონში შემოვიდა... ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინი. მე ის მაშინვე ვიცანი, რადგან არაერთხელ მომესმინა მისი მოხსენება ჩვენი სტუდენტებისა და ემიგრანტების კოლონიებში. როგორ მიხდებოდა მისი პირადი გაცნობა და აი, ახლა თითქმის ბედნიერად გამოვიცანი.

ინგლისელთან ლაპარაკი შევწყვიტე და დავუბნე ვლადიმერს. ჩემი აჩქარებით გაკვირებული ის წაიქცა. მე მატარებელი დავტყუე.

* მარიამ ივანეს ასული ბარტენი 1901 — 1906 წ.წ. წავლანდა ქვეყნის უნივერსიტეტში, მეცადინეობდა „ისკრაში“ არსებულ მარქსისტულ წრეში, უსმენდა გ. ი. ლენინისა და გ. ე. გუბინაივის გამოსვლებს.

ლენინთან. იგი ფანჯარასთან მივიდა და ლაპარაკი დაუწყო ბატონს მდგომარეობის შესახებ რუს მამაკაცს.
— ბევრია ვაგონში ხალხი? — ჰკითხა უტონობა.

— არა, — უპასუხა ლენინმა, — მოლოდ ერთი ახალგაზრდა „ინგლის სპეციალისტი“!

მაღელვარებით დავიძრა. მე თვალს ვერ ვაშორებდი ლენინს. მოუთმენლად გელოდი, როდის დამელაპარაკებოდა. მაგრამ ვლადიმერ ილიას-ძემ ამოიღო პორთფელიდან წიგნი და კითხვით გაერთო, თან წიგნის კიდებზე რაღაც შენიშვნებს აკეთებდა. როგორ მოვიტყუე ამოვიღე „ისკრის“ ნომერი და ისე გაეშალა, რომ ლენინს უთუოდ შეუხედა გაცხეთის სათაურისათვის, როცა კი თავს აიღებდა. გახეთს არ ვკითხულობდი, ჩემს თანამგზავის ვეუფლოთვალები. მაგრამ ლენინი მაინც არავითარ ყურადღებას არ აქცევდა ახალგაზრდა „ინგლისელს“.

ახლა ხეულება აეტებე, არც ამაზე მომეფლა.

— ვაი-ვო შენ მამდგ სადგურზე ჩავიდეს? — გაკვირებულ შემოთვებით და გადავწყვიტე კიდევ ერთი ხერხისათვის მიმეზარათ.

1 „ინგლის სპეციალისტი“, ე. ი. „ინგლისურად ლაპარაკობენ“ — გავრცელებული წარწერა იყო მალაზიების კარბზე, მას ამავე დროს ინგლისელებს მესტახებლად ხმარობდნენ შვეიცარიისში.

მე თან მიქონდა ლევისისა და რაბოსის ისტორიის ევებერთელა ტომი. ნელ-ნელა ვუბნობე სკამის ნაპირისაგან და წიგნი ბრახუნით ძირს დავყავი. ლენინი მისდაუფრებლად შესტა, აიხედა და რადგან მე ისევ „ისკრა“ აფარებული ვიჯექი, ღიმილით თქვა:

— ა-ა! ესე იგი თქვენ რუსი ჭაღიშვილი ყოფილხართ? მე კი ინგლისელად მივიგე, ისე ყოფილად ლაპარაკობით იმ ახალგაზრდასთან.

თან ეშმაკური ღიმილით დამუბატა:
— წიგნს თქვენ თვითონ აიღებთ, თუ მე-გაწაღებთ?

სირცხილისაგან ავიწით და წიგნის ასაღებად დავიხარე.

— სტუდენტი ხართ თუ „ისე“, უსაქმოდ მიხეტიალ?

— სტუდენტი, რასაკვირველია!

— რომელი ფაკულტეტი?

— სოციალ-დემოკრატიის.

— და რატომ არ გადადით კიდევ ერთი ნაბიჯი? რატომ არ შეხვედით იურიდიულზე?

— ახ, ვლადიმერ ილია? — ამოვიბარე მე. — მქონდა ასეთი განზრახვა, ბოლონიაში წასვლასკი ვიკვირებდი, მაგრამ გადავიფიქრე. არა მაქვს კარგი ვეპროსიანის შესაფერისი მუქრმეცემელები!

დასასრულად ი. მე-12 გვ.

ნაყიობნაჲ

ნაზი ჰიდარსონი

ღმარებრიან

მატარო დ. ერისთავი.

პ ო ტ ხ რ ო ბ ა

2 ნოემბერი

ჩინი მებრძობარი..

ესე ერთი ნაწელი ჩემი დღიურიდან. ბავშვური ჩვევა გამომევა ანზელა ქალს. კვირა ისე არ გავა, ერთხელ მაინც არ გადავშალო ჩემი მუშაობის რეული, ავტო პირველი კურსიდან რომ შემომჩნა. არა, ჩემს გარდა ვინ წაიკითხავს, მაგრამ მაინც მინდა ქალადღს გავეწეო. გრძელ აუდიტორიაში უკანა მერხებზე ვიკუნებო და თამაზის ზურგს მოხ არებული ვყურ.

მამ ასე. თამრიკოზე მინდა გიამბოთ. «ვიამბოთო» რატომ ვეწრ ასე. ვის უნდა ვუამბო? მაგრამ ასე უფრო სინტერესოა. წარმოვიდგენ, რომ ვიღაც ისმენს ჩემს ნაუბარს, მესიტყვება. მეკამათება, სუერა ჩემი, ანდა პირიქით.

თამრიკო?..

თამრიკო ალბათ ახლა ისევ სამსახურშია. ბინდიან, გრძელ დერე-ფანში ყოველწამს იღება ტყავარული კარი და ყოველწამს გამოდის ეტიდან სახეები მანქანის კაქუნ:

კაქ-კაქ: ერთ-ერთ ასეთ მანქანას ჩემი თამრიკო მისჯდომია, ალბათ, აი ახლაც. მანქანის შვე ლენტს გორგოვალაზე ახვევს, ფართო თვალები დაუბრია და მაღე წვრილი, ლენტისაგან გამხრული თითები მუღღებზე ბუღღვას: კაქ-კაქ... ვერაწიბო, ბოლი დროს რაღაც აწუხებს, იქნებ გამენდოს, როგორც აქამდე.

ინსტიტუტიდან რომ დაგებრუნდები, საპონსა და პირსახოცს წამოვავლებ ზელს და ეზომი, ამ სიცოცხეში, მაინც საერთო ინკანზე დაფხან პირს. თამრიკო ჩემს ეზოს ლობის იქიდან მოადგება, ფიცარსა და ფიცარს შუა იმ პატარა ცხვირს გამოყოფს და დამიმახებს: ჯერ არ მცალია, უფრო გვიან კი აუცილებლად გადმოვალ თქვენთან. ოღონდ პატარა ძამიკო, გოჭ-ბიჭს რომ ვეძახიო, დროზე ჩააწვიე ლოგინში, დააწებუდი, გადაეღაქებუდი.

2 ნოემბერი

ს ა ლ ა მ ო

ღვია ელენე ელექტროფონის ასრიალებს თერთულზე. გოჭ-ბიჭი ძილში დრტუნებს. თამრიკო კი თხელ პალატოს ისხამს მხრებზე და გარეთ გადვარდა.

ჩემს მუუდრო, ვერწო ქუჩაზე უკვე შემოდგომის ბინდი ჩამოდგარა. ქარი ძარცვავს ნეკერჩხლის ხეებს. სიცოცხე ამიტანა. ერთიანად

მირბენს ტანში, მაგრამ არ ვიბნევე. რაღაც ამბავია ამ პატარა ქალი-შვილის თავზე. მას ახლოს ჩემს თვალებთან მოაქვს სიცოცხისაგან თუ მწუხარებისაგან გადაფთობებული სახე და ვხედავ რა დაბალ-ღუბით გორდება ლოყებზე აქამდე შეკავებული ცრემლები. ალბათ დღია ელენემ სთხოვა დიდბნის ნანატრ ნეილონის ზედაწილისათვის დანა-ზოგი ფული—ზამთარი მოდის, შუშა უნდა ვიყიდოთ, გოჭ-ბიჭე ჩასაკეთელი გვეყვს, ოჯახს ხელი წამოაწვეფეო, არა, ჩემი თამრიკო ამაზე უარს არ იტყოდა. რაღაც სიამაყესაც გრძნობს, თავისი ხელფასით ოჯახს რომ ამოუღვა მხარში. მამ, როგორ ვინდათი გზარდეს, ვასწავლეს... მაგრამ თამრიკო მაინც თავს იქნევს.

შუშასაც იყ-ღიან,

გოჭ-ბიჭსაც ჩაათბუნებენ,

ჯანდაბას ნეილონის ზედაწილი!

მაგრამ რაც ამალამ ივარება, იმას ვერ ვეტყვის თამრიკო «ჯანდაბას». უყვარს და ტირის. როგორ მძავს უშუო ცრემლები. გამხდარ, ბავშვურ მხრებში ხელს ვეიღებ და ვანჯღრევ, ჩაქმხი, რომ სირცხვილია ქუჩაში ტირილი. იმასაც ჩაქმხი გაავებუდი, რომ ის ვეპატონი არამზადაა, უქნარა და არუსთავების ბიჭი. ცოლს ირთავს? ვაი, იმ უბედურ ქალს!

ქარი ნეკერჩხლის ფოთლებს გვაყარის და ორივე, მე და თამრიკო, სიცოცხით კი არა, სიყვარულითა და სიძულელით ეკანკალბოთ.

ეი კი...

ცახცახა ვაზი ეხვევა შუშამანდს, ხის გრძელ კიბეზე ადიან და ადიან სტუმრები, ზედნიერებას ულოცავენ თამრიკოს დაკარგულ ბედს.

ნეტა, როგორაა პატარაქალი?

ზედნიერო!

უბედური..

ნოემბრის ბოლო

მამი მამულებს...

ჩემს ქუჩაზე ახლა ხეობა ჩინებება. «შენი სახლის წინ ტრიან ტოტდაღწეული ხენი. ეს ქარიც გადაირია, საწყალობად მღერის» — ჩავყურე ჩემს უბის წიგანში. ყველას ეუშალავ, მაგრამ მღერის კი ვერ დავუწავლავ ლექსებს რომ ვეწრ, ეს ის, ჩემთვის.

მოვიღენ მხრებავები.

ყაყაიო მუღღენენ საქმეს.

გოტი-ბიჭვამე შევიდა ფარულში ნაპოებები
აღარ გაეღვიარ ინკანზე.

ექვეტრონათორის შუადღიდანვე ვანთებთ. მოვლივარ ინსტიტუტ-ტრან და მამინვე წიგნებსა და კონსპექტებში ვრკავ თავს ეს ერთი სესიაც და მიგრირები ფრინველები გაეშლი ვრთებს. წვეალ, სადღე ყველაზე მეტად ვჭირდები ქვეყანას. ამხრონოწუში ან ობშკითში გაგანაწილებენ—ყოველდღე კრსუნებს დედის იმღლი, დედის ერთა ლონდა აუ ყველდღე ამოდრადე იტრებს შუბთთან ჩამოწეწილი მის-წონდას ვუბღვერე, ამრეზიონ ვუვთავალთავებ ფეხებთან შეზარკელ კა-ბას და გუბუნებში—ჩვენ მიზავალი თაობის აღმზრდელი უნდა ვიყოთ პოდა, სულერთია, რომელ კუთხეშიც არ გაგზრდილი მათ.

გავზრდილი? ხანდახან ელდა მეცნა ხოლმე, ეჭვი მაწავლებს. შეგვლებ კი? ჩემს ბავშვობაში ყოველთვის ასე მყავდა მასწავლებელი წარმადგენელი: ხნირი, როგორც პოეტები იტყვიან, თმზდათოვლი ვლთა სინარკელი, სადა, თაღს კაბაში გამოწეწილი, თეთრი საყე-ლო კი ქათქათებს, სიკეთის შუქსა ჰყენს სახეს.

... რად გავზრდილი, ეს თმზა მაინც რად დავიბოკლე ..
გავზრდილი! აჰ! რა გულის უნდა წავიდე უცნობი ბავშვების გა-საზრდელად, რიცა გზრდები უმცროსი მეგობარი ვერ დახინსა ხიფა-თისაგან.

იწებ ეს იმის ბრალაა, რომ აღარ მყავდა, თანაურსებლებთან ვარ დღითა და ღამით.
აღარ მოღის თამრიკო ღოგსთან,
მებტება.
ისევ მონახა ევატატონმა თამრიკო—კეთილი, რეში და გულბრყე-ვილი გოგონა. ერთი ორი კვირა ეყო თაფლის თვედ იწებ თამრიკოზე უფრო პადატარაალია საცოდავი. მაგრამ თამრიკოს ეს აღარ ესმის. მთლად სინარკელია. აი, როგორია იგი! წავიდა, მაგრამ ბოლოს მაინც დაბრუნდა. ეს რა თილისმა პეონია გოგონას... ნუ ქვეუნებში, რომ ეს ზედწინარება სხვივლელია, წარათმეული. რა თამრიკოს საქმეა ტირის თუ იციანის სხვა ქალი, ბოლოს და ბოლოს თამრიკოც ხომ ტირილდა?

და მიღის დღეები.
«კაკ-კაკ»—მისხის საბეჭდი მანქანა დღისით.
«მედნიერი ვარ»—ამზობენ თამრიკოს თვალები საღამოთი კინო-ღარბაზეში, გაყინულ აღმარაზე.
მხოლოდ გვიან ღამით ზოგჯერ ამ თვალებს სვედა აწვეება. ფქირი მომავლის გზებს იტებს, ვერ სახავს და გული გრძნობს, რა მძიმე ტვირთია სიყვარული.

ეჭ კი, ვაზით ახლართულ აივანზე გააზუნულის ნზეს აჩვენებენ ქორთა ბავშვს.

მაღე გაბეზავინან ობშკეთში ან ჩხრონოწუში, ანდა სულ ერთია სად, რომ პატარებს შემოვიკლო თავს ჩემი ცოდნა, კინაღამ წამომე-და—გამოვიდებოდა მეოქი.

ამ ბავშვს რა ვუყო, რით ჩამოხუნს ის მძიმე ტვირთი, როგორ აეუხილო თვალებში. აუი ვაიბრებდი კლდე, მაგრამ შემომწერდა, ვუ-ვარვარო მიიხრა, ყველაზე კარგაით ამ ქვეყნად, მის ცულს ნუ გამა-კონეშო.

ერთი ბიჭი თოვლი კიდვე ევება გაყინულ მიწას. ამაოდ შიში-ნებს ჩაიდანი. ინსტიტუტისაკენ გაჭქარებულს დედის ძახილი ჭოწყარ-თან მეწევა.

თამრიკო ფქირიან თვალებს მარიდებს, დაღმარებზე ტატიოთ ეშვება, სასმახურისკენ.

თოვს და ყურში უღვას ტელეფონის წერიალი:
დარეკავს თუ არა?
ჰო, თუ არა?
ჰო თუ...
ვაი თუ გაიღოს კარი და თოხანი უცნობი ქალი შემოვიდეს.
უცნობი? მამინვე იცნობს თამრიკო.
ღამაზი იწება ან უწნო.
ამაყი ან დაბარგული.
იყვირებს ან იტირებს.
მაგრამ ეს კი ცხადია: ბირისხარი დაღება ორი გატანჯული

ერთი თილისმით შეტრული ქალა.

თოვს.
და ჯერ მხოლოდ ფეხების კრიაპული დგას.

ისევ ნომერტი
„სოფლის პატარაბლი“

დღორი მივატოვე ამა რა პედაგოგის საქმეა დღორის წერა თითქმის წლის თავზე მოვიკალე მისთვის. ჯერ იყო და საღამოლოში შრომას ვწერდი. ვახსენს, საჯარო მიხლოთევა? დიდი, ხალაითი დარ-ბაზი, თითქმის ყველა მეთხველი ვინცნოდით ერთმანეთს, მიუხედავად იმისა, რომ არ ვესალმებოდით. ძალიან კარგად ვიყოლიო მრავალის ჩვეა, და ბევრი წერილმანი... ვახსენებ...

ერთია, როგორ გავუტევი აუი დღორს არ გაეკარებო მეთქი. მაგ-რამ ეს ერთი, ბარემ რაც სათქმელია კიდვე ერთხელ გაგანაღ.

ლონდამ როგორღაც მოახერხა თბილისში დარჩენა.
სად არ არბენინა ღელა, დღიდა, ბეზია. მამამ კი თურმე პორტ-ფელი დაახიქა მაგდაზუ—ბავშვი სულ გამოფუტული. განა სოფელში არ გავიზარებდი? ენახით ვინ ვაიტანს მე ის რაინი შერკო წილადა, საიდანა ჩვენი ოჯახი არის წამოსული. ჩაველი თუ არა სოფელში; მამინვე გამოვენაურე ეველს—ამა და მამ კაცის შილი ვარ მეოქი. მამის ბიამშელობა აქამდისაც მიყნობდა. ახლა კი ჩვენს გვარს ერთი უმაღლეს დამთავრებულე შეემატა, თავს მეველებთან.

ბავშვები? გეოგავთ, ჯერ ნურავგრის მეთხავთ. ნუ! გამოვიტყვებთი გამოვირდა. პატრიცეზული ნატოს მადლოზები ვარ, თავისი პედაგოგობის პირველი წლები თუ გაახსენდა, დედასა-ვით მიყვებებს, მარტეებს...

ერთი რამ მაღელვებს, მარტეებს...
რად იწება, იწება...
მიღე და იმასაც დავწერ.

ამირან, ამირან...
ხომ კარგი სახელია?
მეჩუდა, რა კარგი სიცილი იყის...
კოლმურნობის კანტორა ჩვენი სკოლის პირდაპირაა. დღე არ
გაე, რომ ერთხელ მაინც არ შეიაროს.

ქეთონი—მისი უმცროსი დაეყო—ჩემი მოსწავლეა.
იმ დღეს, დედამისს არ სცალოდა თურმე, და ამირანმა არ შე-
მოახაჯა შობილთა კრებაზე? თავის გუნდშიდღე პედაგოგებს დამორ-
ცხებული საღამო მისცა და პატარა მერხზე ძლივს ჩამოვდა. კრების
გათავების შემდეგ ჩემთან მივიდა. ისეთი ალალი ღიმილით შემომხე-
და, ისე მიამიტად, რომ შეგბორბადი. მერე წარბები შევიკარი და
ღისათვის გაზაზღბული საყვედური იმას ჩავეკუნე: ქეთონი ნიჭიე-
რია, მაგრამ მოუსვენარი. ბოლო მერხიდან წინა მერხზე ელასარაკება
ამხანაგს. იმ დღეს დაფასიან გამოვიძახე და რთული წინადადება ვერ
გამორჩია.

ისმინა, ისმინა ამირანმა და, ღის ნაცვლად, თვითვე გაწილიდა
და თავი ჩაღუნა.
ეს ერთი ხანია გავეშვამადი.
წელიწადი, წვეთწვეთობით გამოკოჭივთ ჩემს სახლიაკებს ამირანის
ოჯახის ამჯავი.

არც მოგვარება,
არც ნათლია,
მამ მრეგება...
პა? ეს რა წამომცდა?
ბიჭს რეგინანდ არც კი დაღაპარაკებვივარ.
მაგრამ, რომ მოწონოს?
ჭკვიანია,
შერიმისმოყვარე.

საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ საბჭოთა არმიის რიგებ-
ში გაიწვიეს. დაბრუნების შემდეგ აქვე დაუბრუნდა ოჯახს.
ზაფხულში თურნაც გალიდა თურმე კოლმურნობის მინდვ-
რებში. ახლა კი მებაღეობის ბრიგადირია.
იმ დღეს თინა ამბობდა, დაუსწრებელზე უნდა შეტანოს სასუ-
თებიო. იქნებ ქართულ ენასა და ლიტერატურაში წამეცადინება დას-
ჭირდეს? რა იქნება, დახმარება მე რომ მთხოვოს?

ნეტავ მართლა?
რა თქვამდალბოდა.
ჩვენი კოლმურნობის... რა სხვაგვარი სიხარულია, როცა გვიწრ
ჩვევია. მამ მღე ამ ოჯახის შვილი გვხვბი.

იმას ვამბობდი: ჩვენი კოლმურნობის შესახებ რაიონულ გაზეთ-
ში რომ სწავრდენ, მოწინავეთა შორის ამირანიც იყო დასახელებული,
ამირანიც და მისი ბრიგადაც.

მა მითოსავით კი არ დააფრიალებდა გაზეთს. იმ დღეს სულ
არ გამოჩნდილა სოფლის კომპარტიკთან, სადაც თავს იყრინა კაცები.
რაც კარგია, კარგია, საჩემოც რომ არ იყოს.

ანდა ამირან გულში მღეროდან... რა გაემტყუნება, რომ ევრ
მიმიხედეს. ძალიან მინდა ლექსი დაგვიწერო.
სსოფლის პატარაალი... ასე დავაგრძელებ.

10 თებერვალი

ბარათი მესაუბრება

ახლა ჩემს პატარა ოთახში გვივარ, სასოფლო საბჭოთა რომ მიმი-
ჩინა. თუნქის ღუმელში შემას გაყვობ და სულს ვუვარავ. ფრფული
წარბებზე და თებზე მეყრება. დედისთვის ვეცხი თებია—ხომ უმღე-
როდა ერთი პოეტკ ასეთ თმას. სადა ხართ თქვენ, პოეტებო, რომ
სოფლის ახალბედა მასწავლებლებს უმღეროთ დაწეროთ, როგორ
გვეყვარს ჩვენი საქმე, პატარები. ცოდნის მოწურებელი თვალბობი
რომ შემოგვეკვიტოს დაწეროთ, როგორ მივუვარებოთ ხან ფეხით, ხან
კოლმურნობის მანქანით შემოდგომის ტალახთან გზებზე რაიონული
ცენტრისაკენ თათბირებზე, კონფერენციებზე, ჩვეს კოლეგებს რომ
შეებედეთ, გავუზაროთ სიხარული, მწუხარება.

წელან ღიანახლისის უმცროსმა ბიჭმა წერილი შემომიტანა. ჩვენ
ბი მიგზავნიან თბილისიდან. სული მიმდის, მაგრამ ვერ არ გაგვხსნი.
აი, ასე, პატარა სკაპს მივიჩორებ ღუმელთან და ვიძიქობებ: ნეტავ
რას მწერენ ჩვენებო? ალბად, დედა უფრო მოიტყდა, სათვალევს იკე-
თებს და ისე ჩააკრიკტებს საყვარებს. ნანული თუ მცაღანებობს კარ-
გად? ოქროს მღვლით უნდა დავამთავრო საშუალო სასწავლებელი
რომ ქაღილობდა. ოთარი? აქედან ვაჩნებ, დღეს ეკამათება—სწორ
შარვალს «ბუტილაკა» სუბსო, ბოლოსდაბოლოს, გვიჩარ ვიღობს ბუ-
ტილაკა შარვალს თუ ალბაშებს, თორემ დაკლებთ რას აქვსო.
ჰაი, მანდ ჩამოვალ. ოთარი, გააფხუფლის არდადეგებზე და მე შენ
გიჩვენებ ასტლინი ბიჭობას.

ტკბილად დღუნებს ღუმელი და ტკბილი ცრემლით მეცხება თვა-
ლები. მაგრამ ეს რაღაა. ნუთუ თამრიკო? მისი ხელწერაა, მისი! ოთხად
დაცეცილი ფურცელი ყველაზე ბოლოს ჩაუღვია ჩვენების კონფერტში
და ალბად, საფოსტო ყუთშიც თვითონ ჩააგდო.

სიცილისაც დაიწვიებხივარ, ჩემი კეთილი!
განა მართლა დამაგვიწყლ? გულის კანქულში მივაყურე შენზე
დარდი და ზედ ვეფული წავაყარე. ისე დავიტვირთე, დღურმოც
ვერ მოვიცალე შენთვის. ახლა დღეღვითი მწეავს შენი წერილი. მე
ველარ გზედა იატაკზე გაღმობკვილი მუბუხლებს, სარკმელთან ქერი-
ვი ქალივით მიმდგარ სოფლის ღამეს.

შენი ბარათი მესაუბრება.

მე ისევ შენთან ვარ, ჩემო გოგონა, ჩემო უძეროსო მეგობარო.
ზაფხულის იმ ბედნიერ დღეს ვხედავ, აგერწნო როგორ წევას თქვენს
ოთახს ცხარე მზე: შენ საშველი ავგრილია უჯრიდან და ცდილობ
ფურცელზე როგორმე აიშვადლო შეცდომით გადაბეჭდილი სიტყვა.
შემერყევდეს, ისე რომ ყველაზე მეყარ ბიძია დიმიტრის თვალებსაც
ვაშვივებარს. ზიზარ, მაღულად აცოდვილებ ვარსნიფერ საშველს და
პატარა თავში ათახს ფიქრი გიტრიალებს. თქვენს კანცელარიაში ვინ
არ შემოდის, მაგრამ არავის არა აქვს საქმე პატარა მემანქანისთან.
ჰოდა, დრცუ ბუერი გრეხვა ფიქრისთვის:

ჩამოსულა. მოსკოვიდან ჩამოსულა! მხოლოდ გზიდან მოგწვარა
ბარათი: «მოსკოვში მივდივარ» — მდიდრულად იცვენინდა წერილი.
«რისთვის? რა თანხით?» — ფიქრისმ გოგონა და ლილინის ბანგი
ეპარება.

კარგია ლილინი, როცა წინ სიხარულია, სიხარული კი თავად
წვართვა თამრიკომ თავს. სინამდვილეს დიდი თვალები მოუხუტა და
ასე ბანგმორტული ასევა იმ ჭადაბანული ბივის კვალს.

წერიალებდა გიტარა.
მღეროდა დღეობებზე მიწვეული ბიჭი და ალბად, ტუტებს იცენტ-
და ახალგაზრდა მუღღღ.

ღამით ჩუხად ტირილდა თამრიკო და აღარ იცოდა ვინ იყო მისი
მეტოქე — მოტყეველი ცოლი, თუ სხვა შავკვრემანი ქალიშვილი, ვის-
თანაც ამ ზოლო დროს ხშირად ხედავდნენ გიზოს.

ახლა კი ჩამოსულა თენგიზი, გიზო!
საშველმა სულ გაგებრტა ქაღალდი. ხელახლა გადასახებელი ვაბ-
და ეს ფურცელი.

კაი-კუს!
განყოფილების უფროსმა შემიხიდა. ალბად. ექვარება გადაბე-
დილი ანგარიში. მაგრამ არაფერი უხიხა თამრიკოს. უკვე მესამე დღეა,
რაც მოსკოვიდან ჩამოვიდა გიზო. აქამდე განა არ უნდა გასწვნივდოდა?
ჩაიო, დაღვანება თამრიკო? დასწლი არა ვარ, ჩემო კარგო, ანა გამოით-
ვალე რამდენი კილომეტრით არის დამორბეული ჩემი სიფეა თქვენს
დიდ ქალქს! მაგრამ შენ მეგობარი გინდა. ანა, დღია ეღვენს ხომ
არ ჩაახლებენ გულში. ხომ შეძრწულა უხედილი დღეა და ცდილობ
რომ დაინახოს...
ხელახლა ვცდებოვ ლუმელს შეშას, ლამაზი ნათეს ვახსაბ და ფი-
თილს ვუწვევ მერძე თამაშის სინაღლის შუტი. კედლებზე მუქად ეფი-
ნება. მემისს როგორ ატრიალებს მეზობელ თამარს ჩემი დიასახლისი
ბურღლის ხელსაფეკვებს, როგორ სწებს. ჩიბ ტუტე შეშებზე წასული
ქმარი გერ არ დაბრუნებულა, ეს მესამე დღეა.

... ეს მესამე დღეა გიზოც არა ჩანს. ტელეფონით მაინც დაერკვა.
«ძალი ახსენე!» (კი არ გეუწონის თამრიკო), და თოხანი იგი შემოი-
ბარათა. ბედნიერი, ლამაზი, შენთვის ქვეყნად ყველაზე ლამაზი.
სისულ ვინაშაღ მოგაწევა გულს. გაფრთხილები ტუტები ენით
მოიშორებ და სიტყვის მაგიერ თვალები შეაგებე მოსულს. ბუხალ-
ტრამა ქალმა აღმოცენდა გადმოვადებო. საუღრემი ჩაიჭვრითა, ტუ-
ჩებზე სიმადა თითოი შეისრული და წული ძლივს გაიტანა კარებში.

— ჩამოხვედი? — საკადევი ღიმილით კიბუხლებს თამრიკო. მას
უნდა ჰკითხოს, ყველაფერი ჰკითხოს, თუ როგორია მოსკოვი, ის დიდი
ქალაქი, რომლის შესახებაც რადენი რამ გავიწყობა პატარა მემანქა-
ნეს, პო, ისევ უნდა ვავიგოს, დათავებოდა თუ არა გიზომ ტრეტეა-
კოვის გაღერეს.

ისევ სურს ვაგიოს თამრიკომ, როგორია მეტრო. ხომ არ შეშინდა
გიზო, მოძრავ კიბუხე რომ დადგა? თავად კი არავგზით არ ჩავა თამ-
რიკო მეტროში, ისე ეწინია იმ კიბისა.

თამრიკო, მოსკოვი მართლაც ზუამარული ქალაქია, მხოლოდ გი-
ზოს ახლა ამის საშობოზად არა სცალია. იგი ხელში ათამაშებს ქა-
ღალდის შევტრას. ეს რაღა? თამრიკოს აქამდე არცე შეუშინებია.
ეს ალბათ... საჩუქარია, მოსკოვიდან ჩამოტანილი მისთვის.

კდგმა და სიხარულით ერთაღ უწევას ქალიშვილს სახეს. საჩუქარი!
— იცი თამრიკო?..

გიზო უხერხულად ტრიალებს სკამზე. ძლივს ღერვავს, რომ მოს-
კოვიდან ორი ნელიონის ზედა წული ჩამოიტანა, რომ ფული უჭირს და
ეგებ თამრიკოს რომლებიც ამხანაგმა იყიდოს. ანდა იქნებ აქვე, საშვა-
ხურმოც შესთავაზოს ვინმეს... ღია, წვრილქუსლიანი ფეხსაცმელე 37
ნომერი... ხომ იცა, ახლა როგორ მოწონი იგი ქალიშვილებს... ელდა-
ნაცემი თამრიკო პატარა, ბუკვადაცილოდ ფეხსაცმელში ჩადგმულ ფე-
ხებს მაგილის ფეხს აფარებს და დაბნეულად ჩურჩულებს, რომ ასეთ
რამეს ვერ იცისრებს? როგორ, როგორ უნდა უხიხას ადამიანებს ხელზე
იყიდონ საქონელი?

გიზოს სახეზე შეშვარავი ღიმილი ამჩნევია. იგი რაღაცას ლაბა-
რაკოს ფულს საჭიროებაზე და წასასვლელად დგება. მუხარებობი
დალუფლი მანაშენილი გრძელ დერეფანში აცილებს მას. კიბის თავზე
დგება და სინაღლით დასუტრებს დაღმა მიმავალ სივრცულს.

შერე კვლავ ბრუნდება ნახევრად ბნელ დერეფანში, თითქოს ქვე-
ყანას გაუბუტო, პირს კედლისაქენ იბრუნებს. მთელი ტანით ეკრობა
ზეთის საღებავით ალუსილ ცოც კედლად და მხრები უცახცახებს.

ტარი, თამრიკო?
მამლები ყოიან...

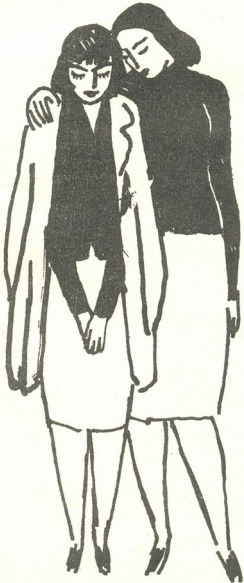
საღლაც, ამ დათოვლილი ეზოების იქით ჩემს ოცნებას სინავს
ამირანს, ამირანს. «ამ დღისი იქით. ამ სახლის იქით, ამ შარის იქით
შენ მეგულები და ცახცახებენ ჩვენი ბულები.»

შარავზაზე მიმოდ მოგრიალებს სატვიროო მანქანა. მგონი ჩვენს
ორლობში შემოუხვია. დიასახლისის ქმარი თუ დაბრუნდა...

მამ ასე, ყველასაგან მოფარებელი ტიროლი, თამრიკო?

მე მიხარია შენი ცრემლები, რადგან იგი გამოფხიზლებული და-
მიანის ცრემლები იყო.

სირცხვილის ცრემლები,
სინანულის ცრემლები,
საწყისი სიხარულისა.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՊԱՏՄԱՆԱԳՐԱԿԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Рафаел — „Школа Афин“.

საქუელი

ტიტორულად, ერთ ქვეყანაში, ერთსადაიმევე ქალაქში ცხოვრობდნენ და მოლაწვობდნენ სახითი ხელოვნების ნამდვილი გოლიათები—ლეონარდო და-ვინჩი, მიქელანჯელო ბუონაროტი და რაფაელ სანტი. თვითელში ცალკადე თავმოყრილი იყო ადამიანის მრავალფეროვანი ნიჭი. ნიჭი ფერწერისა, ქანდაკებისა, ხერთომთმძღვრებისა, პოეზიისა, მუსიკისა, ტექნიკისა...

რაფაელ სანტი, რომლის დაბადებიდან წელს 475 წელი სრულდება, ლეონარდოსა და მიქელანჯელო უმცროსი იყო. ის დაიბადა 1483 წელს და გარდაიცვალა 1520 წელს, ე. ი. ლეონარდოზე ერთი წლით გვიან.

რაფაელი მხატვრობას სწავლობდა ჯერ თავის მამასთან, რომელიც მხატვარი იყო, მერე ფერწერის ცნობილ ოსტატ პერუჯინოსთან, ხოლო საბოლოოდ მისი ოსტატობა ლეონარდოსა და მიქელანჯელოს გვერდით ფლორენციისაში ჩამოყალიბდა. თუმცა მის შემოქმედებას, როგორც ყოველივე დიდი ნიჭის ნაყოფს, სრულიად განსხვავებული ხასიათი აქვს. მწედლად მოიქმნება ისტორიაში ისეთი მხატვარი, რომელსაც ასეთი სახელი, პოპულარობა და თაობების სიყვარული ხელიმოედს წილად-ცნობილია, რომ მას მრავალი მოწვევა უყავდა. სიკვდილის შემდეგაც კი თითქმის არცერთ მხატვარს არ ჰყოლია იმდენი მიმდევარი და თავყანისსცემელი, როგორც რაფაელს. მისმა ხანმოკლე, მაგრამ ლამაზმა, შემოქმედებითი სიხარულით აღსავსე ცხოვრებამ უცხო მეტეორივით გადაიჭროდა მფთხეთმეტე-მეფეთქმეტე საყვარლების მიჯნაზე და წარუშლელი კვალი დასტოვა ადამიანის მიერ მშვენიერების ძიების მატანეო-ში.

მართლაც, რაფაელის ყველა ნამუშევარი—შესანიშნავი მადონები, არჩვეულებრივად დაბეჭეული და მკაფიო ფერსკეები, ნახატები, შეიძლება ითქვას წარმატებით სიმღერაა ადამიანის ნათელ სულსა და ხორციელ სილამაზესზე.

ლენინგრადის ენობატეში ინახება რაფაელის მიერ შესრულებული ერთი ნამუშევარი, ეგრეთწოდებული აშაინია კონსტანბილი. ახალგაზრდა ქალს (ღვთისმშობელს) ხელში უჭირავს ყრმა იესო. მას ნახად დაუხრია თავი ბავშვისაკენ. მისი სახის ნაკვეთი და გამოქტვევლება, მისი სამოსის რბილი ხაზები, ხოლო უკან—სურათი განანატროებით

მდგარი გამჭვირვალე ნაზი ხით, გამჭვალულია ისეთი თბილი პოეტური სიმშვიდით, რომლის გადმოცემა მარტო რაფაელს ენერგებოდა. ეს მხატვრის ადრინდელი ქმნილება უკვე ატარებდა მომავალი დიდი ოსტატის ყველა ნაშნს, თუმცა ის ჯერ კიდევ შორს იყო იმ სრულყოფისაგან, რომელსაც მან თავის საქვეყნოდ ცნობილ «სისტიის მადონაში» მიიღწია. შეიძლება ითქვას, რომ მსოფლიოში არ არსებობს სხვა ნამუშევარი, რომლის გარშემო ამდენი აზრი გამოქმედდეს, ამდენი ბოტბა შეესხათ, ამდენი ლექსი ეძღვნათ. ამ ფერწერულ ტილის შუაში დგას ღვთისმშობელი ყრმა იესოთი ხელში; სურათის მარცხენა კუთხეში—წმიდა სისტე, მარჯვნივ წმიდა ბარბარე, ხოლო სურათის ქვემო-ნაწილი ორი ანგელოზის გამოსახულებას უჭირავს. როგორც ებედება, სურათი რელიგიური სიუჟეტისაა, მაგრამ ის სრულიადაც არ არის შებოილი რაიმე რელიგიური დოგმით, პირიქით, ამ რელიგიურ სიუჟეტში ნათლად გამოსტევის ღრმა ადამიანური შინაარსი. სწორედ ეს ადამიანური შინაარსია სურათის მიზანი და რაფაელის შეხედულებების განმსაზღვრელი. მხატვრის ჩანაფიქრი გაფიქვი და ნათელია. მასში არ არის არცერთი ზედმეტი დეტალი, აქ ყველაფერი გამიზნულია. ღვთისმშობლის სახე და პოზა, მისი მოძრაობა, ერთსა და იმავე დროს ფრთხილი, გაბეღული და დაჯერებულია თავის გარდევალ სამართლიანობაში, სიციხის მარადიულობის დამკვიდრებაში. მისი სახე, მისი ტეტველი, ნღობთ სავსე ფავლები ადამიანის მარად უტყობი სილამაზის ხატებია. ხოლო დედის მკერდზე მიხუტებული მოწველი ბავშვის გიონიერი, რაღაც გაურკვეველი, მაგრამ იმდენი მილოდინით გამთბარი სახე, თითქმის სიკეთისა და სილამაზის დიდი ზეამისაკენ უხმობს მხახვლს.

ადამიანის გენიის კეთილშობილების ეს ღრმა რწმუნა იმ გოქის ძირითადი დივა იყო, რომელშიც რაფაელ სანტი ცხოვრობდა. ეს იყო ყველაზე ცოცხალი, მარადიული დივა, რადგან ამ დივის რწმენით დაიწყო კაცობრიობის ქვემარტვად ნათელი ისტორია, ეს დივა ამოძრავებს დღევანდელი საზოგადოების ნათელ მისწრაფებასაც.

აი, რა არის რაფაელის ნახატების უცვლადების სათავე. თითქმის 500 წელია, რაც ისინი შეიქმნენ, მაგრამ რაფაელის შემოქმედება ჯვე-თვისასე—ხალდი ადამიანებისათვისაც, კვლავინდებურად მომავალბე-ული და ცხოველყოფელია.

გზაგზისკაპა... ია... იმეკლა...

იანის სერაპიუკ

6. კიკაძე

— ჯერ რა დროს შენი ფაბრიკაში მუშაობაა, ბიძიკო, ერთი ციკნა გოგო ხარ, — უთხრა ქუთაისის მებარძუმებთა პირველი ამხანაგობის დამაარსებელმა ნესტორ წერეთელმა აბატა გოგონას, რომელიც მის წინ ატუნულიყო და სოფელ კუბის ახლადგანხილ კუსტარულ აბრე-შუმსასკოე ფაბრიკაში სამუშაოზე მიიღებს თხოვდა.

— აბატა ვინაერ, ბატონო, მარა ისე 16 წლისა ვარ, — შეისტივა წერეთელს გელბის გოგო.

— ვისი შვილი ხარ?
— ზეინკალ გიორგი შოენაძისა, სოფელ იანეთიდან...
— რა გქვია?
— ლია.
— თხოლი ხარ? — თითქმის ვიდავის ნაოჭვაში გახსენდა, შეეცოლა წერეთელს.
— დიან, ბატონო, დედა არა შეას, — უბასუხა ლიამ და ტუტები აუთრთოლდა.
წერეთელმა იგრანო ბავშვის მღელვარება, შეეცოდა და ბასუხი აღარ დააკოფა;

— კარგი, ბიძიკო. რაღად გულისტ გსურს ფაქტორბა ისწავლო, მივიღებ, მარა შენ იყო, როგორი ბეჯითად იმუშავებ.

ამ დღიდან ლია შოენაძემ რთული და ფაქტიზი საქმის შესწავლა დაიწყო. ეს იყო 1896 წელს, განსაკუთრებული ინტერესი და უნარი გამოამჟღავნა ამ აერთო ციკნაზე გოგონა. იგი მაღალი ის შეეჯია ოქროსფერი აბრეშუმის ძაფებით თითების მოძრაობას, როგორც გამომედილი მჭირნგურ სიმბზე თითების გამომე-

... რადღინიშე წელიც და ლდა შოენაძე მუშაობა მარედილეორი მოძრაობის მონაწილეა. რეკლემციის მუშეუმში ახლაც ინახება მის მიერ საენაგეოიდ დამზადებული აბრეშუმის ნივთიდი ქსოვილი, რომელიც 1901 წელს სოფელ იანეთის ტყეში გამარწულ გლებთა არა-უღებარლ მითინზე აადრიალეს.

1902 წელს უკვე ცნობილი ფეიქარი ლია შოენაძე სოფელ იანეთის ორკლასიან სასწავლებელთან ახლად განხილ კუსტარულ აბრე-შუმსასკოე სახელოსნოში მასწავლებლად დაინიშნა. ამ დღიდან დაიწყო მისი მოღვაწეობა ახალი კადრების აღზრდის საქმეში.

სკოლაში სწავლასთან ერთად სოფლის ქალიშვილები ლიას ზღმძღვანელობით საფეიქრო საქმეს ეუფლებოდნენ. მალე აბრეშუმის კუსტარული წარმოება დასავლეთ საქართველოს სხვა რაიონებშიც გავრცელდა და 1914 წელს ლია სოფელ კულაში გადაიყვანეს სამუშაოდ შემდეგ სოფელ გუბში, ტყაჩირში და ქუთაისში მიიწვიეს.

ადვილი საქმე როდი იყო მრავალი ათეული ფეიქრის აღზრდა, რეკლემციურ საქმიანობაში მონაწილეობა — პროკლამაციების გავრცელება, საკუთარ ბინაზე არალეგალური კრებების მოწვევა, პოლიციისაგან თავის დარღვევა, ცნობილ პოლიტიკურ მოღვაწეთა გადახალვა.

მალე ლია შოენაძის ცხოვრებაში ახალი ხანა დაიწყო. 1923 წელს იგი თბილისის პირველ აბრეშუმსასკოე მეცანიკურ ფაბრიკაში უფროს ინსტრუქტორ-ფეიქარი მიიწვიეს. ექვსი წლის შემდეგ თბილისში ლია აბრეშუმსასკოე ფაბრიკა გაიხსნა. აქ ათასამდე მუშამ მოიყარა თავი. დაიწყო მრავალი ასოტრამენტის მჭირფისი სამრეწველო აბრეშუმის ქსოვილის მასობრივი გამოშვება. ამ დღიდან საზამლო ომის დამთავრებამდე ლია შოენაძე ამ დიდი ფაბრიკის საქსოვი საექმრეს მთავარი ინსტრუქტორი იყო. მისა სახელი მჭადრად არის დაკავშირებული ამ საწარმოს მიღწევებთან.

საქართველოში თითქმის არ მოიპოვება არცერთი აბრეშუმსასკოე საწარმო, სადაც ლიას მიერ აღზრდილი ფეიქრები არ მუშაობდნენ. ზოგი მათგანი უკვე ხანდაზმული და ჰალარაზოსილი დამსაბურებელი მუშა, „სტატი, ინსტრუქტორი ან ინჟინერია.

წელთა სირავლემ ლია შოენაძე მის საყვარელ საწარმოო ცხოვრებას ჩამოშორდა. ახლა იგი 77 წლისაა და როგორც პენსიონერი, ისვენებს. მას არ უყვარს თავის დამსაბურებელ ღამარაიკ, და თუ მაინც შეეცოხებოთ, მოყვარულით გიასსუხება: «რა ვეცი, შვილი, რა გაბრწყინებია; ან რა საჭიროა ყველფრის მოყვლა? ისეთი რა დავიმსახურებ. სალაპარაკოდ რომ ღირდეს»...

შოენაძე გატარებული 50 წელი კი თავისთავად ბევრს ღამარაკობს.

მარად თვლიან თეთრ მწვერვლებით მთის ლალი წულები მოზარბალებმ, წყალციურფიას, ია, ენებლას გაალებებმ, გაააიოებმ... უდგებება ვანებს ვაჯარო, თვალის გააბელს მიწვერად უღვეი... ვარდისფერ კაბით, ისვერ კაბით ჯგუფად წაპოულენ ფერისულები... მებებო, არაგებ მოვა კენემა. მზეს შესცინებენ მისი თვალბი... კლით გადმოდგება ვაქს პირიბზე, ჩქებაუ არაგვ მისვალმება. თეთრო შოთონაგ, ლურჯი კალებით მწვიოდ მობრკვენ თბილი ქარბი, უმბობოებენ წუნს ღამაზ ფოთლბს, მწის კობტა ხარობს გააანება... მოგანბალებლბს ვაქაია: ხომ მას უბებზე შენი ხარბი? გუფელსკაბა. ია, ენებლას... ტუე და მინდობო თვის ფერებს იცვლბ... ალალი ოქოს, ლეინაჲ. პირთეორაჲ. თეუენზე ამაგი მწაულები მწის... კვალც ინაბულა ჰვენი მინდებბი, ან ღამაზად ველს რომ იღურებთ... დამბრანდიო შობობილი ტუეო, მინდებბებზე და ჩვენი ქვეყნის ტება იზღურებთ...

იანის ლილია გე და ვინა

მზე და წვიმა... მზე და წვიმა... ფრთებს ისწორებს ჩიტო. ნიავს მივბის კიბზე სარნავს, მაისია მწვიდი... გარეთ მიზაბლს ვარდის ფოქვა. დატრეპილი ნეტო... მზე და წვიმა — ასე ერთაად შემოიჭრა გულში...

***

ნუ შემედები ასე ხშირად. ნელარ დამდეგ ღამდ... მე ხომ არც კი მყავობიარ, ხომ არ მივინებ კარგად. გე მერ რაა, ვრებურად მეუ გოავებობ ლობილს... მერე რა, რომ მუნზე ფეიქრი ზოგჯერ ძილაც მანახეს... გელი მაინც მებებბ... არა, არა... არა...

საბჭოთა

საბჭოთა

დახასრული. დასაწყისი მე-3 გა.
ლენინმა დამიდასტურა, რომ ბოლშევიზის ძველი იურიდიული ფაქულტეტი ერთ-ერთი საუკეთესო ფაქულტეტია იტალიაში და გითხრა:

- იტალიურ ენას თუ იცნობთ?
- არც ისე კარგად, მაგრამ ლექსების მოსმენას შევძლებდი.
- ფრანგული ენის სახე რიგგარეშე?
- კარგად ვვლობ.
- იზრებ გერმანულს იციო?
- ვიცი.
- ეს კარგია! — თქვა ლენინმა და გაიმეორა: — ეს ძალიან კარგია!

უცხო ენების ცოდნა ძვირად სავსებურად მუშაობის ინტერნაციონალური სოლიდარობისათვის.

შემდეგ თვალემა იღწავ მხოტუა და ყურადღებით დამაკვირდა.
— მეგობარ სადლაკ მინიბიზარო.
— ვლადიმერ ილიჩ, აღბათ „ისკრებლებს“ წერე მნახავდი.
— აი თუ იმე სად! შიამბეთ, როგორ მიდის ის, თქვენთან საქმე? მე უკანმდე, რომ უკანასკნელ მეცადინეობასზე წავეითებთ მარტის „კაბარეოლიდან“ ის თავი. რომელსაც „ფულა“ ჰქვია, თან ვფარა მოვიტოვებ და შევჩვიე:

- მწული, საშინელი ძნელი თავია!
- ლენინმა შენდა ჩემს ბავშვურად შეუწებულ სახეს და ეშააყრად შემეკითხა:
- რამდენი წლისა ხარ, მარია ივანოვნა?
- მე გაოცებისაგან ხელები გავასუსავე;
- საიდან იციო, რომ ასე მეგახიან?
- საიდან? — გადამიხარხარა ლენინმა. თან გასაოცრად მხიარულად, გადამეხედა ცივილად. — აი, ხომ გამოვიცანი, ჰა, ხედავთ როგორია ვარ?

შემდეგ ისე სტრიოზულად განაგრძო გამოკითხვა წრის მუშაობაზე. მუცე გამოვუტედი და ვუთხარა, რომ გადამეცუტედი მაქვს ზაფხულზე რუსეთში წავსლა და იქ აბიტარიად მუშაობა.

მაგრამ დასაწყისი თავი გააქაჩა:

- როცა ადამიანს სურს სხვას უზიაროს რაიმე, მან ჯერ თვითონ უნდა იცოდეს მტკიცედ, რა უნდა თქვას და როგორ. შენ კი... რამდენი წლისა ხარ? მხოლოდ ჩვილებს?.. ამ მუშაობისათვის შენ ჯერ ძალიან ახალგაზრდა ხარ. მაგრამ ეს იმას რთვი მინაწილს, რომ განზე დიდე ახლაც შეგიძლია სასარგებლო საქმეს მოკლიდა ხელი და დარდი ნუ გაქვს, მასაც რეკომენდებოდა მნიშვნელოვანა გენია.

შემდეგ ვლადიმერ ილიჩი ჩემსკენ გადამიხარა და ამისნა:
— ჩვენი ემიგრანტები, თუცა წლობით ცხოვრობენ სასულიერაგარეთ, მაგრამ ცუდად ითვისებენ უცხო ენებს. ეს კი იმის ბრალია, რომ ისინი საკუთარ წვეწმინდებთან და რუსული სამკითხველის, რუსული სახელდილისა და რუსი ამხანაგების გარდა ვერცვის და ვერცვის ხედავენ. აი, შენ შეგებოდა მათთვის დიდი სასარგებლო გეგმვა — გაქმეგებლობა ფრანგული, გერმანული... დახე, უცხო ენების ცოდნას პროლეტარიატის სოლიდარობისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს.

მე ხსნა ვარ ამიოზილი. ვლადიმერ ილიჩის სიტყვებმა დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩემზე, მაგრამ ეს სიტყვები ჩემთვის მოულოდნელი იყო და მე გრძობიდა, რომ უნდა გავრეკვეულიყავი მათში.

რამდენიმე წლის შემდეგ ჩაინათდა ამოვიღე ფინეთში, შოკოლადის ფილა და ვინცა ვლენინს გავხიარებინა ჩემთან ერთად ეს ტრადიციული შევიცარეული საუბრე. შოკოლადმა მან უარს სიტყვა ფუნთუშა კი ნადაინდა მითითა. შემდეგ პორტფელშიდან ირჩი ვამოლი ამოვლი, გაწმინდა ფიჭვიკით თვითი ცებრისაბოკით და გითო მე მითწავდა.

— შეახარებუნეთ!
მატარებელი უცე ლენინის სადგურს მიუხაზლოდა.
ლენინი წამოვიდა...

მე ფეხვარაბთან ვიდედი და დიდხანს ვაცილებდი მხერით. ის მორტარად, ჰეტიფი უსწავს ასწია, გაილიმა და თითით დამეშტერა, შემდეგ ზალხში გაუიწმინდა.

თარგმნა გალინა რუსაჩიძე.

ჯერ კიდევ პატარა იყო პოლ რობინსონი, როცა საკუთარი თავზე გამოცადა ზანგის მისმე ჰევიერი ამერიკის შეერთებულ შტატებში. აღწერილი ზაფხვობა თავის შიშობლიურ ნიუ-ჯერსის შტატის პლანტაციებში ქანჯგამომღვე ფიზიკურ შრომაში გადატარა, ხოლო თორმეტი წლისა „როდ აილენდის“ ტრასტთანში მუცხვად მუშაობდა. თქვენიშტა წლის რობინსონ ატურხანაში დიდიხანა ხალაომიშვე ატურის გამოშწველის მისმე შრომას ეწეოდა და თან სკოლაში სწავლობდა.

რობინსონმა ბრწყინვალედ დამთავრა კოლეჯი და უნივერსიტეტი. სამეცნიერო ხარისხი მას შესაძლებლობას აძლევდა იურიდიული პრაქტიკისათვის მოეყიდა ხელი, მაგრამ რახანბრივი დისკრიმინაციის წყალობით ეველგან გზა ჰქონდა დახშული.

გაციდა წლები... რობინსონი მომდღერად და მახაიხობა გახდა. 1925 წელი მნიშვნელოვანი თარიღია მის შემოქმედებით ცხოვრებაში.

ამ წელს პოლ რობინსონმა პირველი საკუთარი კონცერტი გამართა. არახდობს ამ კონცერტამდე რიტორიკა ამერიკის ზანგი არ გამოიხსლა ნამდვილ სცენაზე, თუ მხედველობაში არ მივაღებთ მარლენის პრატიკებსა და კაფე-შანტანებს. კლასიკური მუსიკის შთაგონებით შესრულებამ, ზანგურმა მელოდებმა სულ მალე პოლ რობინსონს პოპულარობა მოუპოვა არამარტო ამერიკელ ხალხში, არამედ პირველმილიონიან უცხოელ რადიომსმენელებს შორისაც.

პოლ რობინსონის ცხოვრების გზა მშვიდობისათვის აქტიური მებრძოლია და ჩაგრული ზანგი ხალხის თავგამოდებული დამცველის სახელდობს გზა. სწორედ ამიტომ არის, რომ იგი ასე გატაცებით უყვარს ყველა პატიოსან ადამიანს, სწორედ ამიტომ სძულთ ის ყოველი ჯურის რეპრეზინტანტი, რომელიც „ზღუდავენ მის თავიუხვად შემოქმედებას, რაც მხოლოდ საზოგადოებრიობის ხამარლოდანი გულმარწყობას იწვევს. რობინსონს ჰუკავს მეგობრებიც და დატყვევებულ, საბჭოთა კავშირი მისი ერთ-ერთი ყველაზე ახლოხელი, ყველაზე გულთბილი მეგობარია.

პოლ რობინსონის ნიჭის თავჯანსიყმელები ხხეც ბევრია. მას კონცერტების განამართავდა ამდენხანს ირლოსში თუ მხოლოდ მემხატრთა კავშირი, კომპარტიული და პედაგოგიური ორგანიზაციები ირცევენ, ამაჟამად მისი პოპულარობა იმდენად გაიზარდა, რომ ტელევიზია, რომელსაც მხარს უჭერის ინგლისის უმხებიელეს საქმიანს წრეები, იძულებული გახდა უფროცაღარად მიეწვია პოლ რობინსონს სატელევიზიო გადაცემებში მონაწილეობის თხოვნა და საბრლოდანი გონიშნავდა ცნობილი პროგრესული ინგლისელი ეურნალისტი ზორინო შაფერი, რომ თუ ამერიკის მთავრობა ხელახლდა უარს ეტყვის მას საზღვარგარეთული პასპორტის მიცემაზე, ინგლისის საზოგადოებრიობის ფართო წრეებს ალშოვითებას საზღვარი არ ეტყობა.

მნიშვნელოვანი ვერ ჩახაზობენ პოლ რობინსონის კეთილშობილი სიმღერას, ადამიანის ბედნიერებისა და თავისუფლების დიად სიმღერას.

დ. დომბრაძე.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრი, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ნ. ა. მეტიდინოვი ყრილობის დელეგატებსა და სტუმრებს შორის.

უზბეკეთის ქალთა უბიძგობა

ამასწინათ ტაშკენტში ჩატარდა უზბეკეთის რესპუბლიკის ქალთა ყრილობა, რომელიც გაიხსნა ა. ნავაის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრში და სამ დღეს გაგრძელდა.

ყრილობის მუშაობაში მონაწილეობდა ორი ათასზე მეტი დელეგატი—სახალხო მებურთნობის ყველა დარგისა და კულტურის ფრთხილის მოწოდებე ქალები, აგრეთვე მოამბე რესპუბლიკებიდან მოწვეული სტუმრები.

— ყრილობისათვის ერთ წელზე მეტია ეგმზადები.—გვიტყობს უზბეკთა მემკობრებმა და მართლაც, ჩინებულიდ მიეწყოთ ყველაფერი, ქალაქი სახიზოდ იყო მორთული, ქუჩებში გაკრული უზბეკთა ენახე და წერილობითი მასალები სტუმრებს მობრძანებებს ულოცადნენ. აი, ქართული წარწერა—გაუმარჯოს ჩვენს ქართველ სტუმრებს.

ყრილობამ განიხილა ერთი საკითხი—საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრილობის ისტორიული დადგენილებათა შესრულებისათვის ბრძოლის საქმეში უზბეკეთის ქალთა მონაწილეობის შესახებ. მოსვენებით გამოვიდა უზბეკეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანი აბ. ხ. რ., რაიონბაზავე.

მოსვენებაში და დელეგატების გამოსვლაში ნათლად იყო წარმოდგენილი იმ უდიდეს გაზარდებთა სურათი, რომელსაც მიაღწიეს უზბეკთა ქალებმა საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის 40 წლის მანძილზე.

— ჩვენ სიამაყით შეგვიძლია განაცხადოთ,—თქვა მომსენებელმა,—რომ უზბეკეთში არ მხოლოდმა სამეურნეო და კულტურული მშენებლობის ისეთი დარგი სადგარ შემოაბდეს ქალი—კომუნისტის მშენებლობის აქტიური მონაწილე.

მიმდებრე ყრილობაში მომხმევეთა 45 პროცენტი და საფიქრო და სამეცრეალო მრეწველობის სისტემაში მომხმევეთა 80 პროცენტი მეტი ქალია.

მთელ საბჭოთა კავშირში უზბეკეთს წამყვანი ადგილი უკავია მებამბეობის კულტურის განვითარების დარგში, ხოლო ბამბის—„ამ თეთრი ოქროს“ მოვლა-მოყვანის საქმეში ქალი გადამწყვეტი ძალაა ათასზე მეტი ქალი მუშაობს კოლმეურნეობის თანამეურნეო და მოადგილედ, აგრინომად და მექანიკოსად, თეა ათასზე მეტი—ბარაგადირად და რეკლის ხელმძღვანელად, 57 ქალი სოციალისტური შრომის გმირია, 17 ათასზე ქალი დაჯილდოვებულია მთავრობის ორდენებითა და მედლებით.

ერთო ასარევი გადაუშალა საბჭოთა ხელისუფლებამ უზბეკ ქალს კულტურისა და მეცნიერების დარგში. 80 ათასზე მეტი ქალი რესპუბლიკაში უმაღლესი და სკეციალური საშუალო განათლებით, 54 ათასი სტუდენტი ქალი სწავლობს აშენამდ სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებლებში. 68 ათასი ქალი მუშაობს განათლების სისტემაში, 61 ათასი—სახალხო ჯანმრთელობის დარგში, 400 მეტი ქალი მეცნიერების კანდიდატია, 16 ქალი ე მეცნიერებათა დოქტორია.

საშარტლიანად ამაყობს უზბეკი ხალხი ისეთი ქალებით, როგორიც არიან სსრკ კავშირის მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიის წევრი-კორესპონდენტი ხ. უნდოვა, უზბეკეთის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ხ. სულაიმანოვა, წევრი-კორესპონდენტები ი. რაიკოვა, ხ. კამილოვა, პროფესორები—ხ. იუნუსოვა, გ. სულეიმანოვა, ტურნსულმოჯაევა და სხვები.

ფართოდა შეაღო უზბეკეთის ქალმა სასცენო ხელოვნების კარები, ს. იმანტურაევა,

ხ. ნასიროვა, თ. ხანუმბა, მ. ტურგუნბაევა, გ. იხმილოვა და სხვებმა მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში გაიტანეს უზბეკეთის თეატრალური ხელოვნების ქება-დიდება.

რესპუბლიკაში 12 ქალს უკავია მინისტრისა და მისი მოადგილის პოსტი. 129 ქალი არჩეულია რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს დელეგატად, 14,500 — ადგილობრივ საბჭოებში, 16 ქალი სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დელეგატია.

ქალთა ყრილობამ შეჯამა რა უზბეკ ქალთა მიერ მოხლებული უდიდესი მიღწევები, აღნიშნა არსებული ნაკლოვანებები. კამათი კავშირში დელეგატები აყენებდნენ ქალთა საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესების საკითხებს, მოითხოვდნენ ბამბის კულტურის მოვლა-მოყვანის საქმეში მექანიკოსების დანერგვას და სხვ.

ყრილობაზე ცრეკლი სიტყვა წარმოიტყვა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრმა, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა აბ. ხ. რ. მეტიდინოვმა, მან ხაზი გაუსვა ყრილობის დიდ პოლიტიკურ მნიშვნელობას, უზბეკ ქალთა მიღწევებს და მიეღიროვი ახალი საკითხები დააყენა.

უზბეკეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მინისტრის ტექტიკური უზბეკეთის ქალებისადმი წაითხა ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა აბ. ხ. რ. კამალოვმა.

ყრილობამ მისაღებმა გაუმჯავნა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის.

სასარგებლო რჩევა

აბრეშუმისა და კაპრონის წინდები დიღაზს ძლებს თუ ყველი ჩაცმის შემდეგ გაავლებთ ცივ წყალში. ხელოვნური აბრეშუმის ახალი წინდები ჩაცმამდე აუცილებლად უნდა დასველდეს ცივ წყალში. საერთოდ, აბრეშუმის წინდები ფრთხილად და ხშირად უნდა გაირეცვოს თბილი, სპინანი წყლით.

ფერადი ბამბის წინდები გარეცვის წინ 10—20 წუთით ადრე უნდა ჩაღთო ცივ, მარილიან წყალში, შემდეგ ერთდელ გაავლებთ სუფთა წყალში, გადმობარუნით და საპნით გარეცხით. ფერის შენარჩუნებისათვის წყალში ბოლოს ჩაუშვით ცოცხა ძმარია ან ნიშანდურის სპირტი, გაწურეთ ისე, რომ არ გადატრიალოთ. გადარეცხვისას წინდები იწებება, ამასთან ზოლები აჩნდება, წინდები თოჯინე დაკიეთ წვერით და გაასრეთ ჩრდილში.

ტალახის წვეფები ლაბადას მოსცილებდა ძმარის ხსნარში დასველებული მგერით, დაშტეკრინებული ლაბადა კი უნდა გაიწმინდოს არა ჯავრისით, არამედ რბილი, მშრალი ჩგრით.

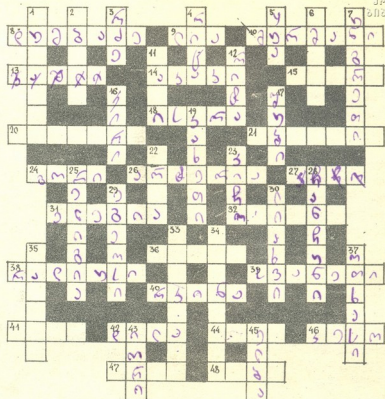
შალის ტანსაცმელზე გაპირალბული ადგილები გაიწმინდება ხამი წილი მაგარი ძმარისა და ერთი წილი წყლის ხსნარში დასველებული ჩგრით. დაუთოფების შედეგად წარმოშობილ პირიას კი შვეი ფერის შალის ტანსაცმელი მაკარგავს ჩაის მაგარი ნაყენში დასველებული ჩგრით გაწმენდისას.

ხელოვნური აბრეშუმის თეთრი ან ღია ფერის კაბა უნდა გაირეცვოს თბილ, სპინანი წყალში. საერთოდ აბრეშუმის ქსოვილებში არ შეიძლება დიღაზს დატოვოთ წყალში, სწრაფად და ფრთხილად უნდა გარეცხოთ, გაწურვის დროს არ გადატრიალოთ, ამასთან გაწურეთ ოდნავ.

ბოლოკი უხვად შეიცავს ისეთ მინერალურ მარილებს (კალიუმი, მაგნიუმი, ფოსფორი, რკინა და სხვა), რომლებიც აუცილებელია ადამიანის ორგანიზმისათვის. ბოლოკში, განსაკუთრებით შავში, ბევრია ვიტამინი „C“. ბოლოკი აუმჯობესებს კუჭ-ნაწლავის მუშაობას, მასში ბლომათაა ე. წ. ფიტონციდები, რომლებიც ავადმყოფობის გამომწვევ მრავალ ბაქტერიას სოცავს.

ბოლოკის მიღება უმჯობესია ჰამის წინ, რადგან მის შემადგენლობაში შემავალი ფერმენტები აჩქარებს საჭმლის მოხლეობის პროცესს, რასაც თავის მხრივ მაღლს გამოიწვევს მოსდევს.

ბოლოკი არ შეიძლება მიიღოს იმ ადამიანმა, რომელსაც დაავადებული აქვს კუჭ-ნაწლავი, ღვიძლი და თირკმელი.

მოფორები

№ 1. კაბა სახიანი აბრეშუმის ქსოვიდ-საგან, ნელში გადაუჭრელი, წინ არშიამდე დაყოლებული ლიბებით, დიდი ჳიბებით (საკაეშირო მოდელების სახელი).

№ 2. კაბა აბრეშუმის პიკესაგან, ტანზე მომდგარი ზემოწველით, განიერი ქვედაწველით, დიდი, განწყობილი საყელოთი (საკაეშირო მოდელების სახელი).

№ 3. ჩითის კაბა, ქვედაწველი ბოლოვდება ნაოჭასხმული არშიით. (საკაეშირო მოდელების სახელი).

№ 4. სალამოს ჩასაცმელი კოსტუმი ხელოვნური აბრეშუმისაგან, დაფენილი ჳიბებით (თბილისის მოდელების სახელი).

№ 5. დღისით ჩასაცმელი კაბა ხელოვნური აბრეშუმისაგან. (თბილისის მოდელების სახელი).

6.72/118

5.5/119

